Nr. 52 Neue Jüdische Zeitung. פיערטער יאהרגאנג.

נייע יידישע צייטונג

דיא
„נייע יידישע צייטונג"
ערשיינט יעדען
מאָנטאג
אונד דאָנערסטאג.

פּרענומעראַציאָנס-פּרייז:
גאַנציעהריג 7 פל. — קר.
האַלבייעהריג 3 „ 50 „
פיערטעליעהריג 1 „ 75 „

דיא רעדאַקציאָן
אונד אַדמינישטראַציאָן
בעפינדעט זיך
Schiffmannsgasse 6, Budapest,
וואָהין אויך דיא פּרענומעראַציאָנס-
געלדער צו זענדען זינד.

אינזעראַטע
ווערדען בילליגסט פּרעיסגעגעבען.

ב"ה בודאַפּעסט יד ניסן

Budapest, Mittwoch 9. April 1884. שנת תרמ"ד לפ"ק.

פערגעסט דען אפיקומן ניכט!

דאס פעסט דער בעפרייאונג אום דעם שקלא-פּעניאָבע מצרים איזט פאַר אונז. באלד דצעגן ווער וויא פריי מענער אנגעלעגענס אום דען אַ-מיליענטיש. צו דעם ווער יעדען הונדערטען איינלא-דען, פאַר אונז שעפטס דאס בישטערע קרייט (מרור), דאס מהרענען אין אונזערע אויגען לאָקס; דיענען דיא מצות. דאס בראָד דאס עלעגרס אונד אין איא דאביא. ווערבעס אַן דען נדגיל היזר בעולם, אַן דאס ראַד דאס זיך דורד דיא וועלט ווערגעט ערהאַלטען אַלל. — יא, אַם ווער איינע בישטערע עלעגרע קעגבשטאַפּ. אין דער ווער אין עגיפּטען לעבשען? ווענן דער מעגש זאָ אנשטרענגען, זאָ שווער, זאָ אונאַנשטרענגען ברעכען מוסס, דאס ער דען אַטהעם פערלירט? ווענן ער זיך זאָ עלענד פיהלט, דאס ער אַן יעדע היטפּ פערצווייפעלט, וויא עס פאַן אונזערען פאַרפאָר-דען הייסט: „ווא שמעו אל משה מקוצר רוח, וויא דאַרשען זעלבסט דען טאַראָסוואַרשען דעם משה ניכט צו, פאַר קרצע דעם אטהעמס, ווענן דער מעגש זאָ דערגעלעגענס איזט, דאס דער לייב דיא זעעלע צו זיך אין דען שטייב צוריקט, זאָ איזט עס נור דער נאַשטרכען היטפּ מאַנדיק, איהן פריי צו מאַכען פאַן דעם יאָבע. אין וועלכעם ער שטאַנדעט דיעזע נאַשטרכע היטפּ ווער עס אויך, דיא זיך אַן אונזערען פעשער בע-ווערדט האט. אונד דיא ווער אים שטאַנדע איין זאָ גערעכטפערטיגט אונד נעשווינדסטס פאַלל אים דען מאַסאָפאַללען הערדען פרייס פריי צו מאַכען.

זאָ ווא דיא עגיפּטער אונזערען פעשער קייגע ערהאַלטען פאַן דער אַרבייט, קיינע צייט צום אטהמען שאַפען נעלאַסען. זאָ וועסטן דיא אידען בייא אַלדעם אויך ניכט אומאַר צייט. דאס דיא אידרען טייג העפטען אויפגעהאַן לאַסען, אום אידרען בראָטאַפּראַראַט פאַר דיא פערטיגע צו בעקאָמען. אונגעזויערט מוסטען דיא אידען אין אידרען טרעגרען אייגנבונדען טשוגרעמען! דאס בראָט דעם עלענדס אויף דען שולטערן צאַגען דיא אין דיא וועלט. אונד ווער האַבען נאַך דאס היטשע אַן דען אַלטען קאַראַוואַנען נאַך דאס אַלס 3000 יאהרע וואַרען ניכט אים שאַנדע אונס דיעזע לאַסט אבצוזעטצען. דיענען ווער אויך אייגע צייט לאַנג דאַראַן פערגעסען קאָנגען, אומסטער איפּס נייע ערלייכטערונג אונס נעגנער אונד פער-פאָלגער; פערגעסטס דאָך ניכט דאס אויך נאָך עטוואס פאַר אונס הייליגס אַן אַלטען בראַבראַדע אונד דיא צייכענען אונס פון בשטערן טהראָנען גע-טרענקט הונגטער צו ווערען. הייטע צוויינט מאַן אונז צוויאַר ניכט מעהר צו אַלבערע עשיאַפּעזערען אַרבייט; אבער דאָך זאָגען אונזערע פינדע גלייך פרעה. „איהר זייד מוסטענע לייטע זי". איהר וואָלט הייגע שווערען אַרבייטען! אונד ערזיכט אבער איזט עס אידען ווידער ניכט רעכט. ווענן ווער צו דעם ווערקצייג גרייפען, ווערבעס צו איהרעם געוועבע גערהאָרן. דאס ווילדע ווער ניכט מורדען נענען דיא בעשליסטס נאַשטס בייהאַנד דאס לחמא עניא ווייטער טראָגען דורך דאס לעבען, דען מרור, דיא בשטערקיט אונזער דאַזיגס הוי-אונטערשלייפונג. ווענן אונס אויך דיא אויגען פאָלל טהאָגען שטעהען, זאָ האט עס יא אויך דער גראָבע הייל נעמאַכט. ער האט דאס בראָד דעם עלענדס לעבען בשטערן קרייטשערן אַן אַסמען פערצערטס, לעבען מה שנאמר אים צו ערפילען וואָס נעשט יע-

בען שעהען. ווער טראָגען אונד דולדען יא נור אום וויללען אונזערעס נלויבענס אונד אונזערער הייל-נען תורה ווילען!

וואס ווער ביים סדר נעניעסען, איזט אויבערגעס ניכט זאָ עלענד אונד ניכט זאָ בשטער; ווער דאָ בען יא דען ראַנגבראָכענער, דען ווינטבעטער פאַר אונס, דען ווען דער דאס הערץ ערפרייט, אונד אויך דען שלמה המלך ע"ה אמרט: „נעבט ווען דעם פערצווייפעלטען, אונד שאַראָקעס געטרענק דעם פערבישטערטען". זאָ אַללען ווער עס אויך אַן דען ווידען דעם לעבען האלטען; דיא תורה איזט אויך דעם ווייגע פערגליכען, אונד זיא זאָלל דער ווען ווין, דער אונזער ליידען הינדערט, דיא נאָט-טעקלעהרע. דאס נאָטשפּערטיגען וואָללען אונזער טראָגטס זיין, ווענן נאָך זאָ שווערס עלענד, נאָך זאָ בישטערע ערפאַהרונגען אונס הימזוכען, ווענן ווער אבער בייא אייגער נוטען מהרליצייט דשצען, ווענן ווער אונס אַן דען פרידען דעם לעבענס אין רוהע פרייען מאָגען ווער אונס ערגענדען. דאס נאָר ניכט אַללעס בראָד דעם עלענדס אַנגעגעבראַכט איזט, דער אפיקומן איזט יא דאָ. דען ווער פאַן יאהר צו יאהר בעוואהרען.

אויך וואָללען ווער דענקען ווענן ווער אויך גליקליך זינד. זאָ גיבט עס דאָך אונדערע אַן אַנדערע פיהלען, אונד דאס ווער זאָגען מעסטן; כל הכפין יתא ואכול, ווער הונגרע איזט, קאָמטע אונד עסטע מיט אונז!

דאס בערגעבניסס קוראַנדאס.

אום דעם אויסשטאַנד דאס אַבער 2000 מיגל לינגע, שרייבטיכע אונד טעלעגראַפיש בייריכט בעגעגענען בייא דער פאַמיליע קוראַנדא איינגע-לייפען זינד, לעגטס זיך בערעכענען וויא נעאַכטעס דאס אַם 74. לעבענסמאָרגען פערשטאָרבענע אַבער. דיעזע דיעזער פאַמיליע, דיי אינגאַטין קוראַנדא גע-וועזען איזט, נאָך מעהר ציעט זיך דיא אַללגעמיי-נע פערפרייזונג בים בערגעבניסס, ווער בעריכטען דאַרבער פאָלגענדעס:

שאָן אַם 8 אויהר מאָרגענס הערשטע אַם פרייטאָגס דאַס נראַבמס נעדרעגענע אונד דיא זכער-הייטשוואַכע דאַטטע מיהר, דיא וועגע צום אין. אונד אינגעהען פייא צו דאַלסען. אַם סאַלאָן דער קו-ראַנדאַישען וואָהנונג וואַר דיא לייכע אויס עבאַהרט, נאָך דעם שטערגעסטען מוטע דער יודען וואַר דיא אויסבאַהרונגס דיא דענקבאַר אינגאַנגסטע: דער האַצאַרט שאַפט אויגע נעדרעגען בעשטעלט אונד פערשוואַנד פאַללשטענדיג אונטער דען צאַהל לאַזען קרעגען, דיא אַם יאָגע דער צוויי אַם אַנדער אַן דער אַהרע נעדרעגלענע וואָהרען, וואַרען. בערענגסטעט דער שאַרט. דער נאַרדבאַהן אונד דער אויראַלטישען קלטטגעגעניע בירדעשען אַם זאַרגע שאַלייע. צוי ליבענזייטע ערשעגען: דאַנדערלסטיגסטע פינע, דיא הערדענהיטגליג. דער אונאַן יומטער פאַן שטערלינג, אינגאַנגען עד. לער פאַן פלעגער, בראַן האַפּאַנען, בראַן הע, בראַן מיטס. האַפּאַפּאַ פאַן פרעסאָר פאַן נייטאַנן, בראַן קאַנגסוואַרטע, פרעס נאַרע צאַרטאַ. ריסקן, לעאַפּאַלד רשטער פאַן האַזגער. דיא מט. נעדעדער דעם פאַרשאַנדטס דער פערענינגען לינקען דעם אבגעאַרדענעטענהיזעס. דייסבאַהה. אבגעאַרדענעט אַללער אַרבייט, דיא שפּיטס דער בעראַרדען, דער בערגערטיסטער, מט דע.

נייע יידישע צייטונג.

Budapest, Mittwoch 9. April 1884.

ער איין יודע איזט. דאס איזט עבען דער אינטער-שיעד צווישען ענגלאנד אונד אונגארן.“

* (קאנפערענץ דער דייטשען ראבבינער.) דייזע דער אנגעזעהענסטען ראבבינער דייטשלאנדס וואללען איינע ראבבינער-פערזאמלונג נאך בערלין אינבערופען, אום איינע ערקלערונג צו פערפאסענליכען. אין וועלכער דער וועלט מ'נעטהיילט ווערדען זאל, וויא דאס יודענ-טהום אנדערען רעליגיאנען גענעגאבער נעשעללט איזט. אונד וועלכע פאליכטען דער יודע דען בע-קענענדע אנדערער קאנפעסיאנען גענעגענבער צו בעפאלגען האט. ווער גלוביגען, דאס אללע ערקלע-רונגען אונד קאמפרומיסען אינד צייטונגסארטיקעל אונד בראשורען אונד בכבר דיאיענינגען ניכט אנ-דערס מאכען ווערדען, דיא ניכט האערען אונד יעהען וואללען, יא דיא ווערדען דייעזע ערקלערונגען נור דאצו בעניטצען, פעווהאם הייינצגילערונגען וואס ניכט דארין שטעהט. אונד עס אלס נייען שאפף בע-נימצען, אונס אנצערייפען אונד צו פערלייטדען, אויך דיא צוזאמענגעשללונג דייזער ערקלערונג קאנגנט איינע מיינונגספערשיעדענהייט דער ראב-בינער זעלבסט הערבייפדרען אונד דארייך איינען אנגעגרייפען. לאססען ווער דיא מאדערנאקהייט דעם אנטיסעמיטהום נור פאראבינענען ווער ווערדען מיט אינערעם שרייבען דיא אנטיסעמיטען ניכט קוריען, בעבענזאוענען וויא דער ארצט איינען קראנקען היילט. וועגן דייזעער דאס אם רעגעפט פערשריעבענע ניכט איינגעהען וויל!

לאטטא-צייהונג פאם 5 אפריל.

ווייען	72	10	62	58	20
גערסטע	8	69	16	50	17
מעמעשווער	4	61	73	38	14

פעראנטווארטליכער רעדאקטער:
יקותיא הלוי לעדערער.

וועגען אינערהיים דער פסח-פייערטאג ווערד דיא אבענדבלאט-נוממער שאן אם מ'מטוואך ערשיינען.

קאנקורז.

אן דער אינדאעלטיגען פאלקסשולע צו דייטשקרייץ (קאמאט אדענבורג) איזט דיא רעה איינ הבעל דיא שעללע איינעס עלעמענטאר לעה-רערס מיט איינעם אהרעסגעהאלט פאן 350 פל צו בעזעטצען. הערזוך רעפלעקטירענדע, וועלכע

דיא נייעסטע ערפינדונג

איזט דאס נאך פראפעסאר מאנאד אוס אמעריקא נייי-פערבעסערטע פלאסטישע ברוסבאנד פאן אללעס-עער, וואוהל פיר הערען אונד אויך פיר דאמען אונד קינדער; דאלבעס איזט אהנע פעדערן אוס ווייגען נומפיר קיסשלעך קאנשטווארם אונד דאס דען צוזיץ, דאס עס זעלבסט דיא פערפאלטענסטען בייגונגען אין דיא פערשיעדענסטען ריכטונגען אינמאנדע פאן 6—7 גולדען, דאסעלבע פאן 10—15 גולדען. פיר קינדער אום דיא האלסבענד-לינגער.

נאכאס לאנגע אין מ'מטעער-שפרייעזען, לוסט-פאלסטערן, בעטט-אינלאגען, נומפיר-שפרייעסען אונד אללער נומפיר-וואארינג-ארטיקעל. — ביא בוכבינדערען בייסטע אנזעהע-נען אם רינגאס, לינקס אידער דאסעלבע, זא אויך דיא לעבווייסע.

MORITZ POLITZER, k. k. Bandagist,
Budapest, Franz-Deákgasse.

רעד העבראיישען, דייטשען אונד אונגארישען שפראכע מעכטיג זינד אונד זיך איבער שפרעכען רעליגיאן דיסקוטיראן לעבענסוואנדעל אויסווייזען קאנגען, וואללען בייז הם.סכה הבע"ל אידע ציינוססע אין דען געפערטנען פאר-שאנד איינ-זעדען.

אינגאמט שפיעגעל, פאר-שפעהער.

שטעללענגעוך.

איין איזר. לעהרער, דער שאן זייט צוויי יאהר-רען אלס גימנזיעלעהרער פונגירט, זוכט איינע ערצעיהערשטעללע. גיהערעס אין דער אדמינס. טר אציאן דיעזעס בלאטטעס.

נעשעפטסבעריכט

דער לעמבערג וואכע.

נעטרייד-נעשעפט. פאן ווייצען וואור-דען 80000 מעטער פיעקוסס צום פרייזע פאן 9.20 בין 9.50 גולד.

קארן 7.90—8.30 גולדען.

נערסטע פוטטערוואארע 6.80—7.30 גול. מאלצ-וואארע 8.75—10.25 גול.

האפער 6.90—7.30 גול.

קוקורוץ 6.15—6.60 גולד

רעפס קאבל —.14—14.05 גולד.

קלעזאמען, אונגארישער לוזערנע 52—65 גולדען.

לייגזאמען, —.12 גולדען.

ראפהקלעע —.62—66 גול.

האנפזאמען, 14.50 גול.

רעפפסקוכען 6.10 גול.

ריבאל דאפפעלס דאפפעלס 42,00 גול. פיר 100 קילאגראם.

קנאפפערן אונגארישע פרימא —.— גולדען.

ווייגשטיין —.— גול. פיר נאך קוואליטעט.

מאהן, גרייזע —.27 גול. בלייער גול. —30.00

ערד-עפפעל פיר 100 קילאגראם 2,40—2,50 גולדען.

קימעל 29.00 גול.

אנגר-ווייקען 6,50—7.50 גול.

וויאס דאנווער 141—142,50 גולד.

האניג נעלייטערטער 35—35,50 גול.

צוזעמפקען. נאפפע פלוטמען 19,20 פל. פיר-בישע 16.07 פל. אם בודאפעסט.

עזזעמפ קענמס (לעקווער) פלאוויסשע 22.50 גולדען.

הילזענפרוכטע: נאפפע ווייסע באהנען 9.00 10.00 פל. בריזע באהנען —.— ביז 10.00 פל. צוזעיגל 11.00—12.00 פל. נשאפקע 6.50—7.00 פל. ערבזען 09.50—11.00 פל. נשעלבל 15.00. לינזען 12.00—18.00 פל. יין נאך קוואליטעט. הירזע 7.20 פל. הירזעקרייץ 11.50 12.00 פל. (אללעס פיר 100 קילאגר.)

מעהל-פרייזע פיר באללען צו 100 קילאגראם אם בודאפעסט, נומ:

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	8½
	18,50	18.00	17.50	16.60	15.80	15.20	14.20	13.20	12 20	10.70

גולדען.

קליע פיינע 5.00 גול. נאכע 4.60 גול.

שפרייזען. ראהנאארע אן ראפזענע 28.50—.— אן נאפס 29.50 פל. אן קאנוזס 29.00—30.25 פל. פרים-דזפגע-שפרייזען 33.25—33.50. ראפזאאר 31.00—31.25 פל פיר 10000 לייטער-פיר-צענס, אהנע פאס. ערסטע קאפסען

פערפאראאום אמעריקאנישעס אינפפ-צאללס 23,50 גול. פיר 100 קילאג.

אונשלייט (חלב) 49,00—50,00 גול.

שפעקערוואארען, צוקער ראפזאאר 42.30 פל. מעלס 41.30 פל. פילע 39.75 פל. ווייפעל-צוקער 44.50 גול.

נאיס-פעללע —.110 פל. פר 100 קיל.

קוטץ-פעללע, שווערע צו —.— גול. פיר 100 שטיק.

בודאפעסטער בארענמארזע פאם 5. אפריל.

	קר.	פל.
לאזע.		
1854 ער 4 פרעצענטיגע שטאאטסלאזע	123	80
1860 ער נאטזע לאזע	136	50
1860 ער האלבע	144	50
1864 ער שטאאטסלאזע צו 100 גולדען	172	00
1864 ער צו 50	170	00
קרעדיטלאזע	174	00
אונגאר.-אראמישע לאזע	111	50
אונגאר. פרעטיג-לאזע צו 100 גולדען	117	50
האלבע צו 50 גולדען	116	80
טיס-לאזע	114	00
ווייגער קאפיטאל	127	30
פרעטיגער צו 100 גולדען	127	00
קאמע רענפרייזיגע	37	—
מרקזע	21	00
אינפטרוקער	20	00
סלאאי צו 40 גולדען	40	25
קרעדיטוויטש „ 10 „	19	00
קראקויער „ 20 „	17	50
מאגיאר „ 40 „	41	25
אלאסי „ 40 „	37	50
רודאלפס „ 10 „	20	00
מאלס „ 40 „	53	00
אלבערטינע „ 20 „	21	50
סט. ינאגס „ 40 „	47	50
טאמאס ווייר „ 20 „	21	50
וואלדשטיין „ 20 „	28	25
ווינדישגרעץ „ 20 „	37	50
לאיאכער לאזע „ 20 „	23	00

	קר.	פל.
ווערטה-פאפיערע.		
אונגארישע נאדרענטע	91	65
אונגארישע פאפיער-רענטע	88	45
אונגארישע בארענטאבלאזונגען	100	75
טעמעער-באנאטער	100	0
ווינדישגراتز	100	00
נאלאיישע	100	—
בוקאוויער	100	00
אונגארישע אייזענבאהן-אלגעמיין	141	50
דונענבעהנונגס-אבלאזונגס-אבליגאציאנען	97	50
פאבריקיגע דער אונגארישען באנקעגעזל-שאפט-אקציען צו 5½ פרעצענט	101	50
דעטטע דער אונג. בודאפעסט-באנק צו 4½%	101	00
דעטטע אללגעמיין, באנקעגעזעלשאפט צו 5½%	101	0
דעטטע צו 5 פרעצענט	98	0
דער אונגארישע-מאליציעשען	98	30
דער נארדבאהנבאהן	157	50
אסטערייכישע קרעדיט-אקציען	323	75
אונגארישע קרעדיט-אקציען	325	75
סטרעטטע 3% אלגעמיין	29	00
געלד-קורזע.		
ווילגער-אשיא	100	—
דוקאטען	5	70
אסטערייכיש-אונגארישע 8-גולדען-שטיק		
שטיק (20 פראנקס)	9	60
נאפאלעאנדאר	9	85
דייטשע ריישסבאנקנאטען	59	35
20 פראנק-שטיקע	11	86
יוגאסלאוישע אאבטיילונגען	1	24

פרוכטבערייצ דער כארנדאללע פאם 5. אפריל.

קאנדידאטען, דענן פאלק. יאקאי אונד נאך אנדערע האבען ערקלערט, דאס דאס אזהרען קאלליגען נישט מסיג נבול זיין וואללען, אונד זא וועדען זיי נעצוואונגען זיין, אי־נען מאנן אין אייגיר אפארטיען אפארשטאנד צו ווערלען, בעזאנדערס וויינן פון איין קארל אשוואש אזוס. עס וואר־דע נאך קיין בעשלוס נעפאסט.

אין דאלא־נגרעסען פון קאנשטיטוציאנע וך הייסע אונטער פארזיטץ דעס הערן שטפאן אפ אזוזאי דאס וואהלקאמיטע אנס וועהלען אללערי אפארזיטץ דעס אלא־נגרעסעגרעגאנען אונד וואהרדע נראך בעלא בעשטיגע איינבלי יג אלס אבגעאדענעטן־קאנדידאט נא־מינירט. דאס וואהלקאמיטע עטשונדעטע איינע אוס 14 מיטגלידערן בעשטעהענדע דעפוטאציאן אין דען נאפאן אנס אזוס דיא קאנדידאטור אנגענאמען.

דיא וועהלער דעס פאנטשאוואער אונד וואהלבעגירדיקס, שטוה 4000 אנס דער צאהל. הערטען הייטע אן צוויא אנטען פארזאממלונגען אונד פראקאמיר־מען אינטעללינ ערנסט דאנעל אזוס אבגעארדנעטן־קאנ־דידאטען. עס וואהרדע אינע דעפוטאציאן אפ 30 מיטגלי־דערן אנטשטאנדען, דיא דעם קאנדידאטען דען בעשלוס דער וועהלער מיטטהיילען זאלל.

אין פיאומע וורדע שטרנאאמי ערוואהרטעט אום דאס דיא דענן דעגטשאפטסבעריכט פון דיא פארגאנ־גענהייט, אונד זיינע קאנדידאטען־רעדע פון קנטפט צו האלטען.

ווייסקירכן אונד לעטעגיע קאנדי־דירען אזהרע בזהפיינען לזינאלען קאנדידאטען מיהאי לאווישע אונד דר' אאסטר.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

• (וואר נונג.) אוס ירושלים עהיק ערהאלטען וויר פאלגענדע אושרייבע פאן דען פאר־שטעהערן דער אסטערריכיש. אונגארישען בעסיג. דע צור פערא אסעגטליכונג: „עס איזט אן אונס דיא אנארגע געשטעללט וואהרען צו וועלכען צוויקע דיא חברה עזרת נרחים — דיא דען נאטען דעס עדלען שר משה מונטפיאָרי נ״י מיטגעט — נע־נרידעט איזט? אב אויך דיא מטמלידער אונזע־רער נעסיטערע הוצו נעהאבען? אונד ווער דיא מענגער זינד, דיא אן דער שטעטע דיעזעס פערי־נעס שטעהען? — פאן אונז איזט יעמאנד קיין איינ־ציגע מטמלידער צו דיעזער חברה נעראכנט; דענן דיא־ענגען, דיא זיך אנפאנגס אנשטיעסען וואללטען, האבען דען קיין בעשלוס נעפאסט.

• (איין יודע — פאשא!) דער יידי־שע ארצט עלייא פאהן ביי איזט פאס סולטאן מיט דער ווירדע אינגעם פאשא בעקליידעט וואר־דען. ער איזט דער עדסטע יודע אין דער טורקיי. דעם דיעזגע האהנע אוסצייכנונג צו טהייל וואורדע. פאר־נעס אחד וואר ער מטמליעד דעס קאנסאנטע־נאפלער איראעלטשען בעגיינדע. פאר־שאנדעס.

• (ריא יודען אין נייא־יארק.) מאן שעצט דיא צאהל דער אין נייא־יארק וואהנענ־דען יודען אויף עטוא 80.000. דיא האבען 26 סינא־גאגען, בעגאנן 50 קלייגערע בעטהייזער, 18 וואהל־מהעטינגטשאנשאלטען, דארונטער דאס פאר־צינליכע מאנוס־כיני־דאשטמאל אונד דאס וויינזע־הייז דער הערעער. דיא נאכבעזיר 10 פרא־צענט דער נראשטעדטשען בעפאלקערונג איזט. מאכען, זא איזט דער יידישע בריטאנ צו דען פער־בריעכליכסטען וועגינער אלס אין פראנקע.

• (דאס אטטענטאט אויף אט־מא הערמאנן.) נאכדעם דיא פארגאנגע־ובונג בעגען קלאיד אונד סעפענגען שאן בעגעגנינ־גען אונד דער שראאנאנ דעס שאהשאהנואל־טעס שאן נעשטעללט איזט. זינד דיא בידען אט־טענטעטער מאנאנ פרייא געלאסטען וואהרדען, בין דאס אורטהייל נעפאללט ווערדען ווירד. נאך דעם נעזעטצע קאנגען זיא 1 בין 2 יאהרע נעפאנגע. נעסם אונד 20.000 פר. נעלדשטראפע צוערקאנגען בע־קאמטען.

• (נעשטאהלען אונד נע־פעלשט.) דער העזונע גענצלוך ערבלינדעטע לאהר לאנו האט שאן זיט מעהרערען יאהרען איינע נעווסטע יוגיע וואראט אלס וועטערען בייא יוד אונד וואר שאן אין אלטערע בעהרלינכסיט זא פעטט אבגעצייגט. דאס ער אידר דין נאנצעס פערמאגען אנגעטאוט העטטע. פאריגעס יאהר אינגעגאנ־אט אידר נאכדעם ער אוס אוסטראאנע אין אן דער אוסטראאנע אין אן דער שאאראמאסטע צו ערלעגען. דיא נאהם צוויא שאאראמאסטע בעבעל. איף יעדעס דערזעלבען צאהלטעע זיא 5 פל. איין. אונד בעהיעלט 1205 פר. פר זיך. אום דען איינגעלעגענען 5 פל. מאסטע זיא אבער 500 פר. פאריגע וואגע אזוס דיא עהרליכע דיעגערין דורכגעגאנגען. דער בלינדע וואללטע זיינען פריינדען קום גלייכען. דאס פר בעראגען דיא. דיא אלליגי האט נין נעגען דיא פעלשען אונד דיעבען איינען שטעבריעף אנגעשריעבען.

• (איין יודע — פאשא!) דער יידי־שע ארצט עלייא פאהן ביי איזט פאס סולטאן מיט דער ווירדע איינגעם פאשא בעקליידעט וואר־דען. ער איזט דער עדסטע יודע אין דער טורקיי. דעם דיעזגע האהנע אוסצייכנונג צו טהייל וואורדע. פאר־נעס אחד וואר ער מטמליעד דעס קאנסאנטע־נאפלער איראעלטשען בעגיינדע. פאר־שאנדעס.

• (ריא יודען אין נייא־יארק.) מאן שעצט דיא צאהל דער אין נייא־יארק וואהנענ־דען יודען אויף עטוא 80.000. דיא האבען 26 סינא־גאגען, בעגאנן 50 קלייגערע בעטהייזער, 18 וואהל־מהעטינגטשאנשאלטען, דארונטער דאס פאר־צינליכע מאנוס־כיני־דאשטמאל אונד דאס וויינזע־הייז דער הערעער. דיא האבען 10 פראנ־צענט דער נראשטעדטשען בעפאלקערונג איזט. מאכען, זא איזט דער יידישע בריטאנ צו דען פער־בריעכליכסטען וועגינער אלס אין פראנקע.

• (דאס אטטענטאט אויף אט־מא הערמאנן.) נאכדעם דיא אפאר־גאנגע־ובונג בעגען קלאיד אונד סעפענגען שאן בעגעגנינ־גען אונד דער שראאנאנ דעס שאהשאהנואל־טעס שאן נעשטעללט איזט. זינד דיא בידען אט־טענטעטער מאנאנ פרייא געלאסטען וואהרדען, בין דאס אורטהייל נעפאללט ווערדען ווירד. נאך דעם נעזעטצע קאנגען זיא 1 בין 2 יאהרע נעפאנגע. נעסם אונד 20.000 פר. נעלדשטראפע צוערקאנגען בע־קאמטען.

• (נעשטאהלען אונד נע־פעלשט.) דער העזונע גענצלוך ערבלינדעטע לאהר לאנו האט שאן זיט מעהרערען יאהרען איינע נעווסטע יוגיע וואראט אלס וועטערען בייא יוד אונד וואר שאן אין אלטערע בעהרלינכסיט זא פעטט אבגעצייגט. דאס ער אידר דין נאנצעס פערמאגען אנגעטאוט העטטע. פאריגעס יאהר אינגעגאנ־אט אידר אוסטראאנע אין אן דער אוסטראאנע אין אן דער שאאראמאסטע צו ערלעגען. דיא נאהם צוויא שאאראמאסטע בעבעל. איף יעדעס דערזעלבען צאהלטעע זיא 5 פל. איין. אונד בעהיעלט 1205 פר. פר זיך. אום דען איינגעלעגענען 5 פל. מאסטע זיא אבער 500 פר. פאריגע וואגע אזוס דיא עהרליכע דיעגערין דורכגעגאנגען. דער בלינדע וואללטע זיינען פריינדען קום גלייכען. דאס פר בעראגען דיא. דיא אללגי האט נין נעגען דיא פעלשען אונד דיעבען איינען שטעבריעף אנגעשריעבען.

פארשטעהערן איינע וואורנונג ערלאססען וואורדען דך דען נייען חברות נישט אנצושלעסען, בין מאן אבערצייגט זיין ווירד. דאס אידרע בוונה לשמים איזט. — דיעזע חברה נאנגטע זיך „עזרת נרחים״ דאס הייסט „הילפע דער פערלאססענען״ אונד דער נישט עס קיינע נרחים. אוך נעבען זיא זיך אוס. פיר דא־לרגנגבער אהנע אינטערעסען, דא אונ־טערשטעצען אויך איינינע דיא אין דען שולען (דער מיססאנערע ?) איין האנדזעערק אונד פערשיע־דענע שפראכען לערנען. זיא פערשטע־עבען נאך מאנכעס. אבער עס שיינט אללעס נור דארויף אנ־נעלעגט נעלד צו בעקאמען אויף דיא בעשטעל־בריעפע דיא אין אבעראלל אוישטייען. מיט שטערען אונד מרויער מוסס יעדער נאמעטסאפטרב־מיטנג וואהרנעמען, דאס מיט דעם עהרענגאמען מיטגליעדים. דער אין לעבע פיר דאס הילינע לאנד אונד פיר דיא הילינע תירה דיא נראססעדע אפפער בייגינגס, אין מיססברויך נעפערעבען ווירד, אונד דאסס דיעזגע האבנגאבטעע נאמעטע נור אין דעקמאטשע זין זאלל. פיר אידרע אבדיסט אללע נרבות אן אידרע האנד צו בעקאמטען.״ דיעגעלע אונד אינטערעסיעטען.

• (עודען אנטיסעמיטישע אומטריעבען בייא דען אבגע־אדנעטענוואהלען.) דער מיגיסטר דעס אינגערן האט מיר רזקוטס אוף דיא איינגסט פארגעאללגען אנטסעמיטישען העצעגרייען אין האידן באאטרעגי אונד קאפשואר דיא בוראַ פעסטע שטאאטסאנוואלטשאאפט דאהין אנגעווע־זען. דאסס אין עהנליכען פעללען אס זיגנע דעס נעזעטצעס קרעפטיג פארגעגאנגען ווערדע אונד דאס דיא בעטרעפפענדען שטאאטסאנוואלטע איה־רע בעריכטע אנלייך דער פארגעזעצגעבע בע־הארדע צור וויטעדרען אטטסהאנדלונג אינגעגרדע זאללען.

• (עערארטהיילט.) דאס נעשוואָ־רענען־נעריכט נאוא־מאקסאוסק (נאוערנאמענט יקאטעריינסלאוו) ערקאנגטע פאן דען 21 וועגען אן דען פארגעריכטע אנגעסטעטשיטען אנגעקלאגטען בייגעגן אס דאר פר אלאוטטשיגע אנגעקלאגטען בייגעגן צוזאמענצע פיר שולדיג אונד פערארטהיילט נין צו צוכטהיז אדער נעפענגנישסטראפע פאן 18 ביז 8 מאנאטען אונד 11 צו פאס פיר־דערסטראפע צו פערהענגערדן שטראפען. דיא פערטהיידיגער דער אנגעקלאגטען לעגטען דיא בעריכטונג אין.

אלס ער נאך פעסט צוריקגעקערט וואר, וזכטע ער פריא מאנדעל אונד אידרע מאסטער אויף אונד בעריכטי־גט אידנען אללס, וואס ער אין דיזען עיפאהרען האטטע. דער פערלוסט דיר פארגאנגנס פאסטעצט דיא בידען ער־לען פריזען נישט זא שיף, וזיא זיא דאס לאאן דער אדסען ראויל בעקלאגטען.

„אך האבע״, נאנטע הערר מיטטער „אינגען ווייגער פריזע בעאיראטאנס, דיזען שליכטען קעגל אנטר נישט אוס דעם אוגע צו לאסטען אויר בייא נעכטטער נעלעגנ־הייט וזינער פריזע דיא אינגען צו אפפנען, דאסס זיא אויף אידרער הוט זיא אנד זיך מאר דיעזעס אונגעהייר מאגליכסט שטצע.״

פריזע מאנדעל בראך אין לוטטע שלוכ־צען אוס.

„וועה מיר״, ריף זיא, „איך הטטטע מיין קינד שטיי־צען זאללען מאר דיעזען אונטשטען איך האבע מיינע מאלטס פערלאוריין־״

„נלייכגע מטטטע״, נאנטע מאנ־ „דיא האטטע דיר דורכאוס קיינע אלטזוריטע צו מאכען. ווער האבען אללעס נעטאהן, וזאס אין אונטערן קרעטטען שטאנד, אום אדעל־ריע צוריקצוהאלטען; דיא האט נישט הערין זאללען, דיא זזיי־ריע נעטשטאנדען אדער אידרע אינגען דיא אין אן אנדערע אנגעלעגענהייט אנגעגאנגען אדער אידרע אינגען

גלעגענהייט בערעדוקאמקייט צו דען ציעלדען דעם אמעריקאנישען אבגעאָרדנעטענהייט. ווי דיא דורך איינע לאנגע רייהע פאָן יאהרען מיט אהם נעמיינהאלטענע ווערטה פאָן אלעמאנד אין אמעריקע אלס אלגעמיינע אנערקענונג פערדיענט ערפאלגנס אונד פערמעהר מהעטיגקייט. איינע. שאפטען, דיא נור דענען צוקומאמסען, וועלכע מיט ווידמהם דעם נייסטען גיסט דעם הערצענס פער. בינדען, אונד זיא ווייד דענן דער נאמען אינגאטיש קוראנדאס אין דער נעשיכטע דער אמעריקאנישען שוראנאלסיסק אונד דעם אמעריקאנישען פאיהלא. מענשהייט אומפערדאר אין גלאנצאפאלליגה באהמט אויספיללען. דיא הערא אנוואבסענדע וועגנד מאנע אן אהם דאס מיסטער איינעס מאנגעס ערבליקען דער דען פייענדען פעלענדען דרי וועגנד פריאיא בריעב בין אן דאס ענדע זיינער טאגע." דר. הערבסט דערדע האט איינען ערנסטיגענדען איינדרוק הינטער. לאסטען. נאכדעם דיא ערסטען שאללען אויף דען אינס נאכ נעזעגקטען זאאל הינאבגעאהרלידע וואהרנע מראם דער פרעדיגט דער „אנאקרעאה" רעגיערונגס־אמה רוטטער פאָן וויילען פאר אונד הערזט דען לאנגעהרענען מיטגלידעדע דעם שר. גאלטסען. אונד שרייבשטאללערפעראיגס איינען נאכרוף, אין וועלכעם ער דיא טהעטיגקייט דעם פערשטא.בענען שלידערט. אלס לעטצטער אונד. מע פאללאק פאָן אארקענע נאמענס דער קולטס. נעמיגדע דעם מאראטען איינגע וואהרטע אינס נאכ. ער אנטש: קוראנאבאל אבערגאלד דען פיינ. דען צו שטיפטען נעזוכט. אין דער אמעליע וויא אין דער נעמיגדע. שלום וואר זיין ליבלינגסוואהרט. אונד זיא רופע אך אהם אים נאמען דער איזראען. לישטען נעמיגדע – דער פר. זיא נראבע דיינסטע געליטטענע האט – נאך: שהון שהון. שלום שלום!

דיא פעסטער איזראעליטישע רעליגיאנסגע. מיינדע האט זיך בייא דעם ווייבגבענענגנינסבע דעם דר. קוראנדא דורך דיא פאר שאנדסמאליגע. דער מאמעל דייטש אונד מאראן שווייגער פער. טרעטען לאסטען.

וואהלבעווענונגען.

אם 4-טען בעצירקה. אין דער איינערן שטאדט בוראאסטס האט זיך נעגען דער פאָן אונס

פאָלליעטאָן.

דער ערבשלייכער.

(15-טע פאָרזעטצונג.)

„מיינע פרייא ווייס פאָן אללעס דער נכסם, אונד ווייד איך נכסם דאפאָן יראהרען. ווא מיינס, אהדע מוטטער אונד שוועסטער צירנען אהר, ווייל זיא דיא יידי. שען צערשאנען נכסם בעאנגאבסט. סיך גלוכסט זיא נאך דורך דאס פערשיעדענן נעבונדע, אהדע פערוואנד. מען מיס קינעס פפלעגנינג צו אינפערשטאנד. דא מיינע פרוא נעווטסטע אומשטאנדע האל ער, דאס הויז נכסם פרוא אללסטן דארף, זא אייס עס מיר איינמאל דאהין צו ווייקען, דאס זיא מאנאבל לאנג פאָן דעם פאר דעם נראָ. פאפערס אונד אללעס, וואס דאראן הענגט. נכסם ער. פרוא."

„זיא ווערדען אינזאהען, הערר לאָוויי, דאס איך איין נעשענק פאָן 300 נורדען פר פרוא מאנדל נכסם אנזטאר. מיך קאנן. דיא אהמס אין פעסס נאך פאיינדע נעגנע וועלכע זיא אונד אהדע מאכטער נכסם דארבען לאס. מען ווערדען."

„עפפא בעסטער. זא בין איך נעוויסס דער פפליכס אבערהאבען, מיין נעלד אן לייטס וועגנעווערפען, דיא סיך זא שיף בעלייהדיגס האבען."

ער נאהם דיא 300 נולדען אונד מהאס דיא ווידער אין דייגע בריפטאשע.

הערר מוטטער הערמס וייגען צאָרן נעוואלטאס צוריק.

„הערר לאָוויי," זאגטע ער. „אָבר פיעלען יאהרען קאנגטע איך אהרהרן הערן מאטטער. ער וואר אינסטער אין טיסטאָס אויך נור צו אינסען בריוכסע. ער קאנן דאהער ווייגער אבגעטהאן אבסטאנד אין דער אנגעלעגענהייט אונד אין דער אנגעלעגענהייט אונד אין דער אנגעלעגענהייט אונ